

Станкевич І. В.

РАНЖУВАННЯ ВНЗ: ТЕРМІНОЛОГІЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ БАЗОВИХ ПОНЯТЬ

Досліджено переклад та тлумачення термінів «рейтинг», «ранг», «ранжування» в різних, як радянських, так і сучасних, словникових джерелах. Узагальнено визначення даних термінів з боку науковців, з урахуванням їх трактування застосовно до освітньої сфери. Виявлено відмінність та неоднозначність у застосуванні термінології в наукових джерелах, присвячених дослідженню проблематики процесу ранжування об'єктів різних сфер, зокрема, вишів. Наведено розуміння понять «ранжування» та «таблиці ліг» Міжнародною експертною групою з ранжування (IREG). На основі узагальнення перекладів та тлумачень базових понять процесу ранжування різними словниковими та науковими джерелами удосконалено термінологічний апарат процесу ранжування вишів. Запропоновано та розкрито зміст ключових визначень процесу ранжування з урахуванням самого процесу, результату та форми представлення результату, а саме: «ранжування об'єктів освіти», «таблиця ліг», «рейтинг об'єктів освіти за популярністю» та «рейтинг об'єктів освіти за результатами діяльності».

Ключові слова: ранжування вишів, рейтинг, ренкінг, таблиці ліг

Табл.: 2. Бібл.: 45.

Станкевич Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент, кафедра менеджменту та маркетингу, Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова (вул. Ковальська, 1, Одеса, 65029, Україна)

Email: arnika@ukr.net

УДК 005.642.1:378

Станкевич И. В.

РАНЖИРОВАНИЕ ВУЗОВ: ТЕРМИНОЛОГИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЕ БАЗОВЫХ ПОНЯТИЙ

Исследован перевод и толкования терминов «рейтинг», «ранг», «ранжирование» в различных, как советских, так и современных, словарных источниках. Обобщены определения данных терминов со стороны ученых с учетом их трактовки применительно к образовательной сфере. Выявлено различие и неоднозначность в применении терминологии в научных источниках, посвященных исследованию проблематики процесса ранжирования объектов различных сфер, в частности, вузов. Приведено понимание понятий «ранжирование» и «таблицы лиг» Международной экспертной группой по ранжированию (IREG). На основании обобщения переводов и толкований базовых понятий процесса ранжирования различными словарными и научными источниками усовершенствован терминологический аппарат процесса ранжирования вузов. Предложено и раскрыто содержание ключевых определений процесса ранжирования с учетом самого процесса, результата и формы представления результата, а именно: «ранжирование объектов образования», «таблица лиг», «рейтинг объектов образования по популярности» и «рейтинг объектов образования по результатам деятельности».

Ключевые слова: ранжирование вузов, рейтинг, рэнкинг, таблицы лиг

Табл.: 2. Библ.: 45.

Станкевич Ирина Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент, кафедра менеджмента и маркетинга, Одесская национальная академия связи им. А. С. Попова (ул. Ковальская, 1, Одесса, 65029, Украина)

Email: arnika@ukr.net

UDC 005.642.1:378

Stankevych I. V.

RANKING OF COLLEGES: TERMINOLOGY AND BASIC DEFINITIONS

The article studies translation and interpretation of the «rating», «rank», «ranking» terms in different both Soviet and modern dictionaries. It generalises definitions of these terms by scientists with consideration of their interpretation in the educational context. It reveals differences and ambiguity in application of terminology in scientific sources devoted to the study of problems of the process of ranking of objects of different spheres, in particular, colleges. It provides understanding of «ranking» and «tables of leagues» notions by the International Ranking Expert Group (IREG). On the basis of generalisation of translations and interpretations of basic notions of the process of ranking by different dictionary and scientific sources, the article improves terminological mechanism of the process of ranking of colleges. It offers and reveals essence of key definitions of the process of ranking with consideration of the process itself, result and form of presentation of the result, namely: «ranking of educational objects», «tables of leagues». «rating of educational objects by popularity» and «rating of educational objects by results of activity».

Key words: ranking of colleges, rating, ranking, tables of leagues

Tabl.: 2. Bibl.: 45.

Stankevych Iryna V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of Management and Marketing, Odessa National Academy of Telecommunications named after A. S. Popov (vul. Kovalska, 1, Odessa, 65029, Ukraine)

Email: arnika@ukr.net

Постановка проблеми. Сьогодні як світовому, так і національному ринку освітніх послуг притаманний високий ступінь конкуренції. При цьому, одним з основних чинників конкурентоспроможності вишів є якість навчання та підготовки кваліфікованих фахівців. Говорити про неї,

враховуючи специфіку надання освітньої послуги, досить складно аж до моменту працевлаштування випускників та їх роботи за фахом протягом декількох років. Але для споживачів освітніх послуг, зокрема вступників на навчання до вишів, питання їх якості є дуже актуальним. При обранні

вищого навчального закладу (надалі – ВНЗ) абітурієнт керується багатьма критеріями: профілем закладу, його престижем, вартістю навчання, умовами вступу, матеріальною базою тощо – всім тим, що й обумовлює зрештою якість освітніх послуг. Для прийняття такого рішення, з одного боку, необхідні інструменти, що дозволяють давати узагальнену оцінку закладів освіти, керуючись перевагами споживача. З іншого боку, ВНЗ важливо впливати на вибір абітурієнтів, а також зміцнювати свій авторитет у наукових колах та на міжнародній арені [1].

Оскільки якість освітньої послуги не завжди може бути оцінена кількісно, її присутність та характеристики визначаються низкою показників, серед яких сьогодні найбільш дієвим є високий рейтинг закладу освіти.

Рейтингові програми оцінювання діяльності вишів з великим успіхом працюють у більш, ніж 20 країнах світу, таких як країни Європейського Союзу, Росії, США, Австралії, Китаю тощо, але для України ранжування ВНЗ за тими або іншими ознаками є відносно новою течією. Досвід країн, які практикують ранжування освітніх закладів за тими або іншими ознаками, показує, що визначення рейтингу вишу дозволяє багато в чому позбутися асиметричності інформації на ринку освітніх послуг, що пояснюється наступними причинами [1]:

1. Ранжування ВНЗ за певними ознаками – це централізоване порівняння навчальних закладів; дані для його розрахунку черпаються з однакових джерел, що скорочує спотворення інформації про ВНЗ для споживачів.
2. Використання даних ранжування дозволяє провести різнобічне порівняння вишів, що практично неможливо при самостійному дослідженні ринку абітурієнтами та роботодавцями.

Визначається рейтинг ВНЗ як державними освітніми структурами (Міністерством освіти країни (в Україні – Міністерство освіти і науки)), незалежними організаціями, видавництвами, рейтинговими агентствами, де кожен переслідує свою мету, здійснюючи оцінку освітнього закладу за тією чи іншою рейтинговою програмою (методикою), від визначення найбільш популярного (авторитетного) в країні (світі) ВНЗ серед роботодавців, випускників, наукового та академічного співтовариства, до оцінки ВНЗ за різними його сферами діяльності, користуючись даними як соціологічного опитування, так і суворого статистичною звітністю вишів.

В даний час існує досить велика кількість розробок та наукових праць, присвячених рейтинговим програмам (методикам) оцінювання вишів, ранжуванню навчальних закладів за тою чи іншою ознакою та формуванню списків за фактом зростання або зменшення присвоєного рейтингу або обраного показника, при цьому, термінологічний апарат кожен дослідник чи розробник тлумачить з різних точок зору, що свідчить про некоректність та неоднозначність застосовуваної термінології, дослідженню чого і присвячена дана стаття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти формування ринку рейтингових послуг, ранжування під-

приємств та організацій різних сфер діяльності розглянуто в публікаціях таких науковців: Андріанової Л. Н. [2], Бабак М. П. [3], Батковського В. А. [4], Буздальна А. В. [5], Готовчикова І. Ф. [6], Камінського А. [7], Карчевої Г. [7], Козьменко О. В. [8], Романчикова В. І. [9], Хотинської Г. І. [10], Юрчука О. [7] тощо.

Питання, пов'язані з ранжуванням ВНЗ, ґрунтовно описуються в роботах Азгальдова Г. Г. [11], Ашера А. [12], Балацького Є. В. [13 – 15], Дубинського А. Г. [16], Єкимової Н. А. [13 – 15], Заварикіної Л. В. [17], Загірняка М. В. [19], Костіна А. В. [11], Ларіонової М. В. [18], Лопатіної А. С. [17], Ніколаєнко С. М. [20], Перфільєвої О. В. [17], Савіно М. [12], Сергієнко С. А. [19], Смірнова В. В. [11], Тюріної Н. В. [23], Удода О. А. [21], Шевченко С. О. [22] та ін.

Незважаючи на різнобічність та різноспрямованість досліджень в даній сфері (чи то підприємства сфери туристичних послуг, банківської сфери, страхові компанії, вищі навчальні заклади тощо), характерним є те, що науковці в своїх працях поряд з поняттям «ранжування», використовують також такі терміни як «рейтинг», «ренкінг», «рейтингування», «рейтингове оцінювання», «рейтингові таблиці», «таблиці ліг» подекуди як синоніми, а подекуди як терміни, що мають різне значення, не розкриваючи саме значення терміну або не пояснюючи його відмінність. Таке застосування базових понять свідчить про неоднозначність їх трактування і потребує уточнення та поглиблення дослідження у даному напрямку.

Метою статті є удосконалення термінологічного апарату базових понять процесу ранжування вишів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як зазначає автор статті [10], перше згадування терміну «рейтинг» з'явилися на пострадянському просторі в Радянському енциклопедичному словнику випуску 1990 р. (з 1991 р. Велика Російська енциклопедія), що було викликано, скоріш за все, розвитком ринкових відносин та необхідністю застосування рейтингів у ділових відносинах (у попередніх виданнях даного словника в 1979 р., 1982 р., 1984 р. та 1986 р. визначення терміну «рейтинг» відсутнє).

За етимологією, слово «рейтинг» походить від англійського «rate» – «розмір, рівень, показник, коефіцієнт» плюс закінчення «ing» (перетворення на дієслово – «виявляти коефіцієнт»). Французьке походження терміну «rate» це – «ціна, вартість», яке сягає корінням у латинське «rata» – «фіксований, встановлений», яке, у свою чергу, є словоформою від «reri» – «обчислювати, обдумувати» [24].

Термін «rating» перекладається з англійської мови як оцінка (майно), клас, розряд, класифікація [25]. В англо-українському словнику [26] термін «рейтинг» має декілька синонімічних перекладів – 1) оцінка; визначення вартості; ... 4) положення; клас, розряд; ранг; ... 10) вибіркового підрахунок (кількості телеглядачів або радіослухачів, які дивляться або слухають яку-небудь програму, для визначення її популярності); рейтинг, індекс популярності тощо. Але знову ж таки переклад даного слова зустрічається у словниках, зокрема радянських, починаючи з 1990 рр. Наприклад, в англо-українському та українсько-англійському словнику видання 1987 р., який містить 20000 слів, переклад терміну

«рейтинг» відсутній. Зокрема відсутні й інші терміни, такі як «ранжування», «ренкінг» тощо, але натомість є термін «ранг», який перекладається англійською мовою як «rank, class» [26]. У свою чергу, термін «rank» в одному із варіантів перекладу англо-російського сучасного словника, випуску 2000 р., перекладається, як іменник: шеренга, звання, положення, категорія, розряд; і як дієслово: будувати в шеренги, класифікувати, займати якесь місце [25].

В декількох варіантах перекладів з англійської мови, як іменники, терміни «rating» та «rank» мають схожий переклад, що говорить про подібність даних понять, але термін «rank» може бути застосовно і як дієслово. Це свідчить про те, що зробити висновки, засновані лише на перекладі слів не можливо, тому розглянемо тлумачення даних слів з точки зору різних словників.

У Великому енциклопедичному словнику випуску 2002 р. під «рейтингом» розуміється «індивідуальний числовий показник оцінки спортивних досягнень шахіста (шашкістів) у класифікаційному списку (рейтинг-листі) ...» [10]. Те саме зазначено і в тлумачному словнику російської мови: «рейтинг – 1) показник оцінки досягнень шахіста у світовому класифікаційному списку, який визначається за його результатами в турнірах; 2) показник популярності, авторитету якої-небудь особи, громадського діяча, організації тощо в який-небудь час, що визначається соціологічним опитуванням [27] (тут і надалі – переклад автора). А також тлумачному словнику [28] «рейтинг – 1) показник оцінки діяльності, популярності, авторитету якоїсь особи, організації, групи, програм у певний час, що визначається соціологічним опитуванням, голосуванням та визначається місцем, яке вони посідають серед собі подібних; 2) відносний показник надійності ділового партнера, банку, страхової компанії тощо; 3) становище спортсмена серед йому подібних, що оцінюється певним числом балів; індивідуальний числовий коефіцієнт шахіста, складений з урахуванням його попередніх виступів; числовий коефіцієнт шахового турніру, рівний середньому індивідуальному коефіцієнту його учасників».

Словник [28] тлумачить термін «ранг», як «... 2) категорію, розряд яких-небудь предметів, явищ, певних осіб і т. ін.; 3) місце в ряду яких-небудь величин, розташованих послідовно за якими-небудь ознаками ...». А термін «rank» в даному словнику перекладається як: 1) шикувати в шеренгу; вишикувати в ряд; розставляти; ...; мат. ранжувати, розташовувати в порядку зростання або спадання; 2) класифікувати; відносити до якої-небудь категорії; давати оцінку; відноситися до якої-небудь категорії.

Одним із варіантів перекладу з англійської мови терміну «rank», застосовному як дієслово відповідно до [25; 26; 28], є терміни «класифікувати» та «ранжувати». Тлумачення терміну «класифікувати» відповідно до словника [27] означає – розподіляти на класи, розряди за якими-небудь відмінними ознаками або властивостями. При цьому, термін «розподіляти» має декілька синонімів, а саме: розділяти, спрямовувати, розповсюджувати, сортувати, розміщувати, типізувати, ранжувати тощо [29]. Словник [25] трактує термін «ранжувати» (синоніми – розподілити,

привласнити) як – розподілити – розподіляти що-небудь за ранжиром, значущістю; привласнити – привласнювати який-небудь ранг. У тлумачному словнику [28] під терміном «ранжирування» розуміється послідовне розміщення чогось.

Отже, терміни «rating» та «rank» є близькими та взаємопов'язаними поняттями і можуть бути синонімами, якщо розглядати їх як іменники, а саме результат оцінки (розряд, місце серед інших величин тощо) за певною (певними) ознакою (ознаками).

Сам процес здійснення оцінки (класифікації, розподілення, розташування, ранжування тощо) за якою-небудь ознакою (знаками) матиме термін «rank», якщо застосовувати його як дієслово, чи то як «ranking». Англо-український он-лайн перекладач Google термін «ranking» перекладає українською мовою як «ранжування» та наводить ряд слів, що можуть застосовуватись як синоніми, а саме: «розташування» (англ. мовою arrangement, ranking, disposition, situation, placing, siting) та розстановка (англ. мовою positioning, spacing, collocation, ranking) [30]. Перекладач Lingvo Online дає декілька варіантів перекладу терміну «ranking» – 1) розташування; розміщення; 2) класне місце в змаганні (спорт); 3) ранжування; розміщення за ступенем важливості (спец.) тощо [28].

Узагальнення досліджень щодо визначення даних понять у словниках [25 – 30] та інших наведено в табл. 1, яку складено автором з урахуванням як перекладу термінів, так і їх тлумачення.

Переклад та тлумачення термінів табл. 1 звісно не обмежуються наведеним переліком джерел, але вже у такій їх кількості можна зробити попередні висновки:

- терміни, що характеризують процедуру ранжування об'єктів, є похідними від слів «rating» та «rank» / «ranking»;
- термін «rating» застосовується переважно у двох значеннях: 1) як показник значущості, популярності, авторитету чого-небудь або кого-небудь серед собі подібних – у цьому випадку доцільно застосовувати дослівний переклад українською мовою, як «рейтинг»; 2) як показник порівняльної оцінки діяльності об'єкта за певними ознаками серед об'єктів певного класу (типу, класифікаційного списку) – у цьому випадку варто було б вживати українською мовою переклад терміну такий, як «показник оцінки»;
- термін «rank» у даному дослідженні становить інтерес як дієслово, а саме «ranking», що застосовується також у двох значеннях: як процедуру послідовного розміщення (розташування) чого-небудь за рангом (значущістю), та як список будь-яких об'єктів, який можна впорядкувати по будь-якому з наявних показників ранжування. Даний термін в українській мові має два синонімічні написання за радянськими словниками «ранжирування» та сучасними тлумачними словниками як «ранжування».

І нарешті, плутанина у застосуванні термінологічних понять, швидше за все, пов'язана із неоднозначністю перекладу даних слів та їх тлумаченням.

Переклад та тлумачення слів «rating», «rank» та «ranking» в різних словниках*

Словник, джерело	Визначення
1	2
«rating» (rate)	
Англо-російський російсько-англійський сучасний словник + граматики [25]	Переклад слова: оцінка (майно), клас, розряд, класифікація
Тлумачний словник російської мови [27]	Тлумачення слова «рейтинг»: 1) показник оцінки досягнень шахіста у світовому класифікаційному списку, який визначається за його результатами в турнірах; 2) показник популярності, авторитету якої-небудь особи, громадського діяча, організації тощо в який-небудь час, що визначається соціологічним опитуванням
Lingvo Online – англо-український, англо-російський, тлумачний український словник [28]	Переклад слова: 1) оцінка; визначення вартості; ... 4) положення; клас, розряд; ранг; ... 10) вибірковий підрахунок (кількості телеглядачів або радіослухачів, які дивляться або слухають яку-небудь програму, для визначення її популярності); рейтинг, індекс популярності
	Тлумачення слова «рейтинг»: 1) показник оцінки діяльності, популярності, авторитету якоїсь особи, організації, групи, програм у певний час, що визначається соціологічним опитуванням, голосуванням та визначається місцем, яке вони посідають серед собі подібних; 2) відносний показник надійності ділового партнера, банку, страхової компанії тощо; 3) становище спортсмена серед йому подібних, що оцінюється певним числом балів; індивідуальний числовий коефіцієнт шахіста, складений з урахуванням його попередніх виступів; числовий коефіцієнт шахового турніру, рівний середньому індивідуальному коефіцієнту його учасників
Економічний словник [31]	Тлумачення слова «рейтинг»: (англ. rating) – оцінка значимості, масштабності, важливості фірми, банку, а також показник, що характеризує кредитоспроможність компанії
Oxford Dictionaries [32]	Тлумачення слова «рейтинг»: ієрархічна розстановка об'єктів на основі порівняльної оцінки їх якості або результатів діяльності
Бізнес-словник [33]	Тлумачення слова «рейтинг»: оцінка, віднесення до певного розряду або категорії
Економіка і право: словниковий довідник [34]	Тлумачення слова «рейтинг»: 1) показник, що характеризує віднесення до розряду, категорії, 2) показник відносної кредитоспроможності певного позичальника або якості і надійності цінних паперів, який визначається спеціальним агентством. У США починається від «потрійного А» і далі знижується. Найвищі по надійності щодо виплат відсотків і погашення цінні папери відносяться до категорії «AAA», найгірші – до категорії «С».
Навчальний словник термінів реклами та паблік релейшнз [35]	Тлумачення слова «рейтинг»: (від англ. rating – букв. «оцінка, клас, розряд») 1. Показник популярності, авторитету якої-небудь особи, громадського діяча, організації тощо в який-небудь час. Визначається соціологічним опитуванням. 2. Кількість індивідуумів, що складають цільову аудиторію повідомлення і звертаються до даного носію в даний час, співвіднесені із загальною чисельністю осіб, які мають можливість дивитися телевізор, слухати радіо, читати газету або журнал
Фінансово-кредитний енциклопедичний словник [36]	Тлумачення слова «рейтинг»: (англ. rating) – розподіл об'єктів за виділеними ознаками. Наприклад, рейтинг найбільших банків, ранжируваних за розмірами активів або ступеню стійкості; рейтинг цінних паперів за показниками надійності; рейтинг позичальників за кредитоспроможністю тощо

*Примітка: складено автором відповідно відкритих джерел інформації [25; 27 – 42].

1	2
Соціологія: Енциклопедія [37]	Тлумачення слова «рейтинг»: поняття, що характеризує співвідносні значущість, місце, вагу, позицію даного об'єкту в порівнянні з іншими об'єктами цього класу (типу). Часто застосовується в соціології
«rank»	
Англо-російський російсько-англійський сучасний словник + граматика [25]	Переклад слова: як іменник: шеренга, звання, положення, категорія, розряд; як дієслово: будувати в шеренги, класифікувати, займати якесь місце
Lingvo Online – англо-український, англо-російський, тлумачний український словник [28]	Переклад слова: 1) шикувати в шеренгу; вишиковувати в ряд; розставляти; ...; мат. ранжувати, розташовувати в порядку зростання або спадання; 2) класифікувати; відносити до якої-небудь категорії; давати оцінку; відноситися до якої-небудь категорії
	Тлумачення слова «ранг»: ... 2) категорія, розряд яких-небудь предметів, явищ, певних осіб і т. ін.; 3) місце в ряду яких-небудь величин, розташованих послідовно за якими-небудь ознаками ...
Російська соціологічна енциклопедія [38]	Тлумачення слова «ранг»: це показник, що характеризує порядкове місце оцінюваного об'єкта в групі інших об'єктів, що володіють істотними для оцінки властивостями
«ranking»	
Тлумачний словник російської мови [27]	Тлумачення слова «ранжирувати»: розподілити – розподіляти що-небудь за ранжиром, значущістю; привласнити – привласнювати який-небудь ранг
Lingvo Online – англо-український, англо-російський, тлумачний український словник [28]	Переклад слова: 1) розташування; розміщення; 2) спорт. класне місце в змаганні; 3) спец. ранжування; розміщення за ступенем важливості.
	Тлумачення слова «ранжирування»: послідовне розміщення чогось
Он-лайн перекладач Google [30]	Переклад слова «ранжування»: ▪ розташування (англ. мовою arrangement, ranking, disposition, situation, placing, siting); ▪ розстановка (англ. мовою positioning, spacing, collocation, ranking)
Російська соціологічна енциклопедія [38]	Тлумачення слова «ранжування»: процедура встановлення відносної значущості (переваги) досліджуваних об'єктів на основі їх упорядкування
Сучасний економічний словник [39]	Тлумачення слова: (Ranking / Rating) – розстановка елементів системи за рангом, за ознаками значущості, масштабності; встановлення порядку розташування, місця осіб, проблем, цілей і завдань залежно від їх важливості, вагомості
Новий тлумачно-словотворчий словник російської мови [40]	Тлумачення слова «ранжування»: 1) положення спортсмену серед йому подібних, що оцінюється певним числом балів (у тенісі, шахах, шашках і т. п.). 2) ступінь популярності кого-небудь, який встановлено шляхом соціологічних опитувань.
словник Вікіпедії [41]	Тлумачення слова «ранжування»: (рос. ранжирование, англ. ranging, ranking, rating, нім. Rangieren n, Ordnen n) – послідовне розміщення чогось
Словник Лопатнікова [42]	Тлумачення слова «ранжування»: це список будь-яких об'єктів (наприклад, компаній, країн, людей тощо), який можна впорядкувати по будь-якому з наявних ранжирувальних показників. На відміну від рейтингу, це не зафіксована форма або методика розрахунку, а база даних для отримання різних варіантів ранжирування відповідного списку

Що стосується процедури оцінювання діяльності ви- шів за тими або іншими ознаками, то у наукових джере- лах [2 – 23] використовуються такі терміни, як «рейтинг», «ренкінг», «ранжування», «рейтингування», «рейтингові таблиці» чи то «таблиці ліг». Узагальнення визначень

даних термінів з боку науковців, з урахуванням їх трак- тування застосовно до освітньої сфери, представлено в табл. 2.

Узагальнюючи визначення термінів, наведених в табл. 2, можна констатувати наступне:

Таблиця 2

Трактування термінів «рейтинг», «ранжування» та «ренкінг» в різних джерелах*

Автор, джерело	Визначення
1	2
«рейтинг»	
Андріанова Л. Н. [2]	<ul style="list-style-type: none"> ▪ слово «rating» у перекладі з англійської означає «оцінку, визначення вартості, віднесення до класу, розряду, рангу». Рейтинг передбачає можливість співвідношення та віднесення до певного класу, категорії на основі попередніх розрахунків; ▪ оцінка якості тієї чи іншої установи
Батковський В. А. [4]	ієрархічно побудована система індикаторів сталого розвитку, які кількісно та якісно характери- зують його опорні складові – соціальноекономічні процеси, стан природного середовища, якість життя. Вони сигналізують національним урядам про необхідність здійснити ті чи інші заходи щодо поліпшення внутрішнього становища в країні за певними напрямками
Буздальн А. В. [5]	визначається як показник надійності
Готовчіков І. Ф. [6]	<ul style="list-style-type: none"> ▪ комплексна оцінка, яка проводиться за багатьма факторами, кількість яких, як і самі ці фактори, визначається окремо; ▪ визначається через поняття надійності на основі доступних інформаційних характеристик, які в будь-який момент часу дозволяють робити прогнози про стан суб'єктів господарювання
Карчева Г. [7]	сукупний ризик, або величина, пропорційна сукупному ризику, своєрідний індекс надійності
Хотинська Г. І. [10]	комплексна оцінка стану суб'єкта, яка дозволяє віднести його до певного класу чи категорії
Азгальдов Г. Г., Костин А. В., Садовов В. В. [11]	рейтинг ВНЗ – місце, яке займає навчальний заклад в упорядкованому за зменшенням (глобаль- ному, національному, регіональному, галузевому або іншому) ранжованому списку. Причому, його порядковий номер несе кількісну інформацію про якість (або про властивості, які складають якість) ВНЗ в порівнянні з іншими навчальними закладами списку. Ця інформація, в залежності від визначення ситуації оцінювання найчастіше буває виражена в шкалі порядку (в шкалі рангів), а при виконанні деяких умов – в шкалі відносин
Ашер А., Савіно М. [12]	рейтинги університетів (рейтингові таблиці) – це списки груп навчальних закладів (як правило, але не завжди, що знаходяться в межах однієї національної юрисдикції), впорядковані за єдиним набором індикаторів в порядку убунання. Рейтинги університетів зазвичай представлені у форма- ті «турнірної таблиці» (таблиця ліг) – на зразок такої, у якій спортивні команди певної ліги займа- ють те чи інше місце залежно від кількості здобутих перемог і понесених поразок.
Ларіонова М. В. [18]	рейтинг (таблиця ліг) – одновимірний список ранжируваних об'єктів від тих, що одержали найви- шу оцінку до тих, що одержали оцінку найменшу. Кожному об'єкту ранжування в таблиці ліг при- своюється порядковий номер на підставі позиції, займаної в ряду.
Тюріна Н. В. [23]	інформаційно-аналітичний продукт, що містить оцінку значимості, масштабності, важливості об'єктів (організацій), на основі комплексного числового показника або номеру місця, займаного ними в ряду подібних об'єктів – використовуються для представлення інформації в рамках моде- лі – business-to-business (B2B) (інформація для компаній, а не для індивідуальних користувачів або клієнтів)
Кубрікова Є. Ю. [24]	індивідуальний числовий показник оцінки діяльності, популярності, надійності, особи, групи, цінності чого-небудь або кого-небудь. Виводиться на основі підсумків голосування, соціологічних опитувань, анкет або результатами яких досягнень з використанням числової шкали

*Примітка: складено автором відповідно відкритих джерел інформації [2; 4 – 7; 9 – 12; 18; 23; 24; 38; 43 – 45].

1	2
Російська соціологічна енциклопедія [38]	рейтинг освітніх установ – оцінка діяльності освітніх установ з метою вибудовування їх ієрархії за узгодженими з експертним співтовариством показниками рейтинг освітніх програм – оцінка освітніх програм з метою вибудовування їх ієрархії за узгодженими з експертним співтовариством показниками
Кислюк К. В. [43]	оцінка, порядок, класифікація й означає ранжирування певного явища за визначеною шкалою
Банківський нагляд: навчальний посібник [44]	це аналіз оцінки фінансового стану суб'єктів підприємництва та порівняння їх між собою
Менеджмент, маркетинг і економіка освіти: навчальний посібник [45]	(від англ. rate – оцінювати, визначати) – лінійно впорядкована оцінка діяльності освітніх організацій
«ранжування»	
Романчиков В. І. [9]	процедура упорядкування оцінюваних властивостей об'єкта за допомогою чисел (рангів) експертом. За допомогою порядкової шкали значенню змінної величини приписується відповідне місце в ряді
Азгальдов Г. Г., Костин А. В., Садовов В. В. [11]	(від фр. Ranger, нім. Rangiren приводить до ладу) – застосовується як дієслово і як іменник. Як дієслово: процес упорядкування (за зростанням або спаданням деякої ознаки) сукупності об'єктів вищої освіти (предметів або процесів) з метою отримання інформації про місце, займане об'єктом за цією ознакою серед інших об'єктів сукупності. Як іменник: результат упорядкування об'єктів за зростанням або за спаданням деякої ознаки.
Ашер А, Савіно М [12]	система ранжування навчальних закладів – система зважених та агрегованих індикаторів, які представляють в результаті єдину всеосяжну оцінку якості
«ренкінг»	
Хотинська Г. І. [10]	ранжування суб'єктів за тою чи іншою ознакою, формування списку за фактом зростання або зменшення присвоєного рейтингу або обраного показника
Азгальдов Г. Г., Костин А. В., Садовов В. В. [11]	це результат ранжування вишів за одним показником (приймається таке тлумачення терміну порівняно рідко)
Тюріна Н. В. [23]	(від англ. to rank – ранжувати) – це список будь-яких об'єктів (наприклад, компаній, країн, людей тощо), який можна впорядкувати по будь-якому з наявних показників ранжування. На відміну від рейтингу, це не зафіксована форма або методика розрахунку, а база даних для отримання всіх, необхідних варіантів ранжування вихідного списку – використовуються для представлення інформації в рамках моделі – business-to-consumer (B2C) (інформація для кінцевого споживача)
Кислюк К. В. [43]	список об'єктів, проранжированих за єдиним параметром

- термін «рейтинг» застосовується науковцями, як: 1) місце (оцінка), яке займає об'єкт (навчальний заклад) серед інших об'єктів, що входять до упорядкованого ранжируваного списку; 2) список ранжированих об'єктів від тих, що одержали найвищу оцінку до тих, що одержали оцінку найменшу (у цьому випадку до терміну «рейтинг» застосовується, як синоніми, терміни «рейтингові таблиці» та «таблиці ліг» («турнірні таблиці»). Відмінним є те, що ряд науковців в своїх працях [6; 10; 23], даючи визначення рейтингу, підкреслюють те, що це має бути саме комплексна оцінка або оцінка на основі комплексного числового показника;
- термін «ранжування», зокрема навчальних закладів, тлумачиться науковцями подібно до визначень, на-

ведених в табл. 1 терміну «ranking» та «ранжування», а саме як процедура упорядкування об'єктів за певною ознакою серед інших об'єктів;

- деякі з науковців застосовують англomовні терміни на «український лад», зокрема це стосується терміну «ренкінг» [10; 11; 23; 43], який переважно трактується як список об'єктів чи то результат ранжування за одним показником, чим підкреслюють відмінність даного терміну від терміну «рейтинг». При цьому, слід зазначити, що такого терміну, як «ренкінг», в сучасних українських, російських та радянських тлумачних словниках не існує. А англomовний термін «ranking» перекладається словниками українською мовою як «ранжування» [28; 30].

Отже, дослідження ряду визначень науковців, наведених в табл. 2, свідчать про відмінність у застосуванні термінів в порівнянні з їх перекладом і трактуванням у словниках (див. табл.1), зокрема в системі вищої освіти.

Глобальне поширення рейтингів в системі вищої освіти та ранжування вищих навчальних закладів викликали свого часу необхідність визначення базових принципів, на яких повинні будуватися подібні ієрархії. Тому в 2004 р. Європейський центр вищої освіти при ЮНЕСКО (UNESCO European Centre for Higher Education, UNESCO – CEPES) та американський Інститут політики вищої освіти (Institute for Higher Education Policy) створили Міжнародну експертну групу з ранжування (International Ranking Expert Group, IREG). У рамках цієї ж ініціативи на другій конференції IREG-2 (Берлін, 18–20 травня 2006 р.) було підписано угоду про прийняття принципів якості та належної практики при ранжуванні ВНЗ – Берлінські принципи ранжування вищих навчальних закладів [46]. Тому, для підведення підсумку щодо застосування узгодженої термінології у сфері ранжування ВНЗ, звернемося до даних принципів, представлених на офіційному сайті Міжнародної експертної групи з ранжування (IREG) [46], назва яких англійською мовою «Berlin Principles on Ranking of Higher Education Institutions», що на цьому ж сайті російськомовної версії перекладено як «Берлінські принципи ранжування вищих навчальних закладів» (авторський переклад з російської мови). Що ж стосується самих принципів ранжування, то по тексту їх викладення застосовано такі терміни, як «ranking» та «league tables», що перекладається словниками [28; 30] та на самому сайті IREG, як «таблиці ліг». Тобто до ранжируваного списку об'єктів (у даному випадку ВНЗ), як результату процесу ранжування за певною ознакою (ознаками) слід застосовувати термін «таблиці ліг», прийнятий Міжнародною експертною групою з ранжування, не підмінюючи даний термін терміном «rating» (рейтинг).

Таким чином, в системі вищої освіти слід розрізняти терміни «ранжування», «таблиці ліг» та «рейтинг», як терміни, пов'язані з виконанням одного процесу, – оцінювання діяльності вищого навчального закладу за певною (певними) ознакою (ознаками), але не застосовуючи їх як синоніми. При цьому, термін «ранжування» – повинен трактувати сам процес оцінювання, термін «рейтинг» – результат оцінювання, а «таблиці ліг» – форму представлення результату. До того ж, процес ранжування вишів може бути різноманітним, залежно від його мети, сфери охоплення, кількості обраних показників (ознак, факторів, параметрів), процедури та методики проведення, а також цільової аудиторії тощо. Зокрема, залежно від того, що ми визначатимемо і яким чином, результат ранжування можна представити як популярність чи авторитетність вишу серед роботодавців, випускників та ін., визначений за допомогою соціопитувань (голосування), а можна дати порівняльну оцінку навчального закладу серед інших навчальних закладів за його результатами діяльності у певній

сфері (сферах) протягом певного періоду часу на підставі статистичних даних. Причому така оцінка для користувача освітніх послуг, нестиме інформацію саме щодо якості їх надання певним освітнім закладом. І у першому, і у другому випадках мова йде про «рейтинг», але для однозначності застосування терміну, його слід використовувати як словосполучення, наприклад «рейтинг за популярністю», «рейтинг за авторитетністю» чи то «рейтинг за результатами діяльності», що розкриватиме сутність самого процесу ранжування, а найголовніше, зробить його більш зрозумілим для кінцевого користувача.

Враховуючи все вищезазначене, пропонуємо прийняти наступну низку ключових визначень проблематики ранжування вишів:

- **«ранжування об'єктів освіти»** – процес (процедура) упорядкування (за зростанням або спаданням деякої ознаки) сукупності об'єктів освіти (предметів або процесів) з метою отримання інформації про місце, яке посідає об'єкт за цією ознакою серед інших об'єктів подібної сукупності. Такий процес може носити глобальний, національний, регіональний, галузевий, спеціалізований або інший характер.
- **«таблиця ліг»** – сформований список (глобальний, національний, регіональний, галузевий, спеціалізований або інший) ранжируваних об'єктів за тою чи іншою ознакою за фактом зростання або зменшення присвоєного рейтингу або обраного показника.
- **«рейтинг об'єктів освіти за популярністю (авторитетністю)»** – показник оцінки популярності (авторитетності) або місце, яке займає об'єкт освіти в упорядкованій таблиці ліг у певний час, що визначається соціологічним опитуванням та / чи голосуванням;
- **«рейтинг об'єктів освіти за результатами діяльності»** – кількісна оцінка або місце, яке займає об'єкт освіти в упорядкованій таблиці ліг за результатами своєї діяльності у певний час. Причому, кількісна оцінка рейтингу несе інформацію про якість (або про властивості, які складають якість) об'єкту освіти в порівнянні з іншими об'єктами таблиці ліг.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розробок у даному напрямку. На основі дослідження перекладів та тлумачення термінів, пов'язаних із ранжуванням в різних словниках, а також наукових праць, присвячених визначенню рейтингів та оцінювання діяльності ВНЗ, в статті удосконалено термінологічний апарат базових понять процесу ранжування вишів.

Запропоновані ключові визначення виражають складність проблематики ранжування в освітньому середовищі та сприяють уникненню дискусійності. Підсумовуючи результати здійсненого аналізу зазначимо, що потребують подальшої розробки та обґрунтування організаційно-економічні засади процесу ранжування вишів, як одного з підходів до оцінки якості освітніх послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Станкевич І. В. Рейтингові системи – незалежний погляд на діяльність вищих навчальних закладів: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції [«Проблеми сучасної економіки». Ч.1, секція «Економіка освіти»], (м. Донецьк, 27 – 28 вересня 2013 р.) / І. В. Станкевич. – Східноукраїнський інститут економіки. – Донецьк: ГО «СІЕУ». – 2013. – Ч.1 – С. 80 – 84.
2. Андрианова Л. Н. Кредитный рейтинг: теоретические аспекты [Текст] / Л. Н. Андрианова // Банковские услуги. – 2000. – № 1. – С. 13–24.
3. Бабак М. П. Рейтинг як комунікативна технологія пропаганди [Електронний ресурс] / М.П. Бабак // Інститут журналістики. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1353>
4. Батковський В. А. Рейтингова оцінка діяльності банків / В. А. Батковський // Фінанси України. – 2004. – № 5. – С. 145–151.
5. Буздалин А. В. Как построить рейтинг стратегической надежности банков [Текст] / А. В. Буздалин // Банковское дело. – 2000. – № 11. – С. 2–9.
6. Готовчиков И. Ф. Новые технологии взвешивания рейтингов [Текст] / И. Ф. Готовчиков // Банковские услуги. – 2005. – № 11. – С. 2–11.
7. Карчева Г. Рейтингові оцінки надійності банків та їх роль у підвищенні капіталізації банківської системи [Текст] / Г. Карчева, А. Камінський, О. Юрчук // Вісник Національного банку України. – 2003. – № 2. – С. 22 – 28.
8. Козьменко О. В. Рейтингування страхових компаній і розрахунок страхових тарифів на базі використання економіко-математичних методів [Текст]: монографія / О. В. Козьменко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 95 с.
9. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень [Текст]: навч. посіб / В. І. Романчиков. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.
10. Хотинская Г. И. Рейтинги и рэнкинги [Текст] / Г. И. Хотинская, Ю. С. Карпузов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.bull-n-bear.ru/investments/school.php?investments=rat_2
11. Азгалдов Г. Г. Квалиметрия в высшей школе / Г. Г. Азгалдов, А. В. Костин, В. В. Смирнов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.labrate.ru/qualimetry_in_high_school/062779.pdf
12. Ашер А. Глобальные рейтинги и рейтинговые таблицы [Текст] / А. Ашер, М. Савино; пер. с англ. Б. Покатович // Вопросы образования. – 2007. – № 4. – С. 201 – 216.
13. Балацкий Е. В. Международные рейтинги университетов: практика составления и использования [Электронный ресурс] / Е. В. Балацкий, Н. А. Екимова // Новая экономическая ассоциация. – 2011. – № 9. – Режим доступа: <http://journal.econorus.org/pdf/NEA-9.pdf>
14. Балацкий Е. В. Глобальные рейтинги университетов: проблема манипулирования [Электронный ресурс] / Е. В. Балацкий, Н. А. Екимова // Новая экономическая ассоциация. – 2012. – № 1 (13). – С. 126 – 146. – Режим доступа: <http://journal.econorus.org/pdf/NEA-13.pdf>
15. Балацкий Е. В. Глобальные рейтинги университетов: практика составления и использования [Электронный ресурс] / Е. В. Балацкий, Н. А. Екимова // Капитал Страны. Федеральное интернет-издание (сетевой ресурс). – Режим доступа: <http://www.kapital-rus.ru/articles/article/182904/>
16. Дубинский А. Г. Первоочередные меры для повышения позиции вуза в международном рейтинге Webometrics [Текст] /

REFERENCES

- Andrianova, L. N. "Kreditnyy reyting: teoreticheskie aspekty" [ENGLISH_RU Кредитный рейтинг: теоретические аспекты]. *Bankovskie uslugi*, no. 1 (2000): 13-24.
- Azgal'dov, G. G., Kostin, A. V., and Smirnov, V. V. "Kvalimetriia v vysshey shkole" [Qualimetry in high school].
- Asher, A., and Savino, M. "Globalnye reytingi i reytingovye tablitsy" [Global rankings and league tables]. *Voprosy obrazovaniia*, no. 4 (2007): 201-216.
- "Anhlo-ukrainskyi, anhlo-rosiiskyi, tлумачnyi ukrainskyi slovnyk" [English- Ukrainian, English, Russian, Ukrainian Collegiate Dictionary]. www.lingvo.ua.
- Buzdalin, A. V. "Kak postroit reyting strategicheskoy nadezhnosti bankov" [How to build a strategic reliability rating of banks]. *Bankovskoe delo*, no. 11 (2000): 2-9.
- Babak, M. P. "Reitynh yak komunikativna tekhnolohiia propahandy" [Rating як комунікативна технологія пропаганди]. <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1353>.
- Balatskiy, E. V., and Ekimova, N. A. "Mezhdunarodnye reytingi universitetov: praktika sostavleniia i ispolzovaniia" [International university rankings : the practice of compiling and using]. <http://journal.econorus.org/pdf/NEA-9.pdf>.
- Balatskiy, E. V., and Ekimova, N. A. "Globalnye reytingi universitetov: problema manipulirovaniia" [Global university rankings : the problem of manipulation]. <http://journal.econorus.org/pdf/NEA-13.pdf>.
- Balatskiy, E. V., and Ekimova, N. A. "Globalnye reytingi universitetov: praktika sostavleniia i ispolzovaniia" [Global university rankings : the practice of creating and using]. <http://www.kapital-rus.ru/articles/article/182904/>.
- Batkovskiy, V. A. "Reitynhova otsinka diialnosti bankiv" [Ratingova oцinka diialnosti bankiv]. *Finansy Ukrainy*, no. 5 (2004): 145-151.
- "Biznes-slovar" [Business dictionary]. <http://www.vocable.ru/dictionary/440/word/reiting>
- Bankivskiy nahliad [Bank supervision]. Kyiv: Znannia, 2004.
- "Berlin Principles on Ranking of Higher Education Institutions" http://www.ireg-observatory.org/index.php?option=com_content&task=view&id=59&Itemid=6
- "Clovar russkikh sinonimov" [Russian dictionary of synonyms]. <http://jeck.ru/tools/SynonymsDictionary/распределять>.
- Dubinskiy, A. G. "Pervoocherednye mery dlia povysheniia pozitsii vuza v mezhdunarodnom reytinge Webometrics" [Priority measures to improve the position of the university in the international ranking Webometrics]. *Vostochno-Evropeyskiy zhurnal peredovykh tekhnologiy*, no. 6/2 (60) (2012): 52-56.
- "Ekonomicheskii slovar" [Dictionary of Economics]. <http://economy.polbu.ru/rang.htm>
- Efremova, T. F. "Novyy tolkovo-slovoobrazovatelnyy slovar russkogo iazyka" [New glossary and dictionary of Russian derivation]. <http://efremova.slovaronline.com/P/PE/93959-REYTING>
- "Finansovo-kreditnyy entsiklopedicheskiy slovar" [Financial and Credit Encyclopedic Dictionary]. <http://www.vocable.ru/dictionary/1049/word/reiting>
- Gritsanov, A. A. "Sotsiologiya: Entsiklopediia" [Sociology : An Encyclopedia]. <http://voluntary.ru/dictionary/568/word/reiting>
- Gotovchikov, I. F. "Novye tekhnologii vzveshivaniia reytingov"

- А. Г. Дубинский // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. – 2012. – № 6/2(60). – С. 52 – 56.
17. Заварыкина Л. В. Сравнительный анализ международных методологий ранжирования высших учебных заведений [Текст] / Заварыкина Л. В., Лопатина А. С., Перфильева О. В. // Вестник международных организаций. – 2012. – № 1. – С. 70 – 121.
  18. Ларионова М. В. Методология сравнительного анализа международных подходов к ранжированию высших учебных заведений [Электронный ресурс] / М. В. Ларионова // Вестник международных организаций. – 2012. – № 1. – С.34 – 69. – Режим доступа: <http://ecsocman.hse.ru/data/2012/03/26/1269124896/3.pdf>
  19. Загірняк М. В. Ранжування у вищій освіті – національний досвід та перспективи розвитку / М. В. Загірняк, С. А. Сергієнко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ees.kdu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/04/83.pdf>. Ніколаєнко С. М. Рейтингові системи – складова національного моніторингу якості вищої освіти [Текст] / С. М. Ніколаєнко // Вища школа. – 2007. – № 4. – С. 3 – 14.
  20. Удод О. А. Систему рейтингового оцінювання ВНЗ визнано об'єктивною і відкритою / О. А. Удод // Освітній портал ПедПРЕСА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pedpresa.com.ua/blog/oleksandr-udod-systemu-rejtnyhovohto-otsinyuvannya-vnz-vyznano-obektyvnoyu-i-vidkrytoyu.html>
  21. Шевченко С. О. Ранжування вищих навчальних закладів – впливовий чинник державно-громадського управління якістю вищої освіти / С. О. Шевченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/tppd/2008-3/R_2/08ssoyvo.pdf
  22. Тюрина Н. В. Социальные рейтинги по образованию: основные подходы к формированию и представлению: материалы вебинара «Общественная оценка результатов образования [Электронный ресурс]: проект РИА Новости «Социальный навигатор» (28 августа 2012 года) / Н. В. Тюрина // Российский тренинговий центр Института управления образованием РАО. – Режим доступа: www.rtc-edu.ru/sites/default/files/files/trainings/vebinars/Tyurina.pptx
  23. Кубрикова Е. Ю. Рейтинг [Электронный ресурс] / Е. Ю. Кубрикова // Энциклопедический Фонд. – Режим доступа: <http://www.russika.ru/ef.php?s=4914/> - Загл. с экрана.
  24. Англо-русский русско-английский современный словарь + грамматика [соста. Т. А. Сиротина] / – Ростов-на-Дону: ООО «БАРО-ПРЕСС». – 2000 – 992 с.
  25. Англо-украинский украинско-английский словарь [сост. Жлуктенко Ю. А., Биховец Н. Н., Шванц А. В.]. – 2-е изд. – К.: Рад. шк., 1987 р. – 432 с.
  26. Толковый словарь русского языка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://formaslov.ru>
  27. Англо-український, англо-російський, тлумачний український словник [Lingvo Online] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.lingvo.ua
  28. Словарь русских синонимов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://jeck.ru/tools/SynonymsDictionary/распределить>
  29. Переводчик Google [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.translate.google.com
  30. Экономический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://economy.polbu.ru/rang.htm>
  31. Oxford Dictionaries [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/rating?q=rating>
- [New technologies weighting the ratings]. Bankovskie uslugi, no. 11 (2005): 2-11.
- Kubrikova, E. Yu. "Reyting" [Rating]. <http://www.russika.ru/ef.php?s=4914/>
- Khotinskaia, G. I., and Karpuzov, Yu. S. "Reytingi i renkingi" [Ratings and rankings]. http://www.bull-n-bear.ru/investments/school.php?investments=rat_2
- Kozmenko, O. V. Reitynhuvannia strakhovykh kompanii i rozrakhunok strakhovykh taryfiv na bazi vykorystannia ekonomiko-matematychnykh metodiv [Ratinguvannia strakhovykh kompanii i rozrakhunok strakhovykh taryfiv na bazi vykorystannia ekonomiko-matematychnykh metodiv]. Sumy: UABS NBU, 2008.
- Kurakov, L. "Ekonomika i pravo: slovar-spravochnik" [Economics and Law : Reference Dictionary]. <http://www.vocable.ru/dictionary/80/word/reiting>
- Kysliuk, K. V. "Spetsialne dokumentoznavstvo" [Specific documentation]. http://pidruchniki.ws/18471227/dokumentoznavstvo/spetsialne_dokumentoznavstvo_-_kisylyuk_kv
- Karcheva, H., Kaminskyi, A., and Yurchuk, O. "Reitynhovi otsinky nadiinosti bankiv ta ikh rol u pidvyshchenni kapitalizatsii bankivskoi systemy" [Ratingovi otsinky nadiinosti bankiv ta ikh rol u pidvyshchenni kapitalizatsii bankivskoi systemy]. Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy, no. 2 (2003): 22-28.
- Larionova, M. V. "Metodologiya sravnitel'nogo analiza mezhdunarodnykh podkhodov k ranzhiruvanniu vysshikh uchebnykh zavedeniy" [Methodology of comparative analysis of international approaches to ranking of higher education institutions]. <http://ecsocman.hse.ru/data/2012/03/26/1269124896/3.pdf>.
- "Menedzhment, marketing i ekonomika obrazovaniia" [Management, marketing and economics education]. <http://www.vocable.ru/dictionary/930/word/reiting>
- "Oxford Dictionaries" <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/rating?q=rating>
- Perevodchik Google. www.translate.google.com.
- Romanchykov, V. I. Osnovy naukovykh doslidzhen [Basic scientific research]. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury, 2007.
- Radchenko, I. A. "Uchebnyy slovar terminov reklamy i pablik rileyshnz" [Training glossary of advertising and public relations]. <http://www.vocable.ru/dictionary/1081/word/reiting>
- "Rossiyskaia sotsiologicheskaya entsiklopediya" [Russian sociological encyclopedia]. <http://voluntary.ru/dictionary/619/word/metod-yekspertnyh-ocenok>
- Rayzberg, B., Lozovskiy, L., and Starodubtseva, E. "Sovremennyy ekonomicheskyy slovar" [Modern Dictionary of Economics]. <http://slovari.yandex.ru/Панжирование%20/значение/>
- Sirotnina, T. A. Anglo-russkiy russko-angliyskiy sovremennyy slovar + grammatika [Anglo-Russian Russian-English Dictionary + modern grammar]. Rostov-na-Donu: BARO-PRESS, 2000.
- Stankevych, I. V. "Reitynhovi systemy – nezaleznyi pohliad na diialnist vyshchykh navchalnykh zakladiv" [Ratingovi systemy – nezaleznyi pohliad na diialnist vyshchykh navchalnykh zakladiv]. Problemy suchasnoi ekonomiky. Donetsk: HO SIEU, 2013.80-84.
- "Slovar Lopatnikova" [Lopatnikova dictionary]. <http://slovar-lopatnikov.ru/slovar/r/renking/>
- Shevchenko, S. O. "Ranzhuvannia vyshchykh navchalnykh zakladiv – vplyvovi chynnyk derzhavno-hromadskoho

32. Бизнес-словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vocable.ru/dictionary/440/word/reiting>
33. Экономика и право: словарь-справочник [сост. Л. Кураков] [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vocable.ru/dictionary/80/word/reiting>
34. Учебный словарь терминов рекламы и паблик рилейшнз [сост. И. А. Радченко] [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vocable.ru/dictionary/1081/word/reiting>
35. Финансово-кредитный энциклопедический словарь [колл. авторов под общ. ред. А. Г. Грязновой] [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vocable.ru/dictionary/1049/word/reiting>
36. Социология: Энциклопедия [сост. А. А. Грицанов и др.] [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://voluntary.ru/dictionary/568/word/reiting>
37. Российская социологическая энциклопедия [под общей ред. акад. РАН Г. В. Осипова] [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://voluntary.ru/dictionary/619/word/metod-yekspertnyh-ocenok>
38. Современный экономический словарь [сост. Райзберг Б., Лозовский Л., Стародубцева Е.] [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://slovari.yandex.ru/Ранжирование%20/значение/>
39. Новый толково-словообразовательный словарь русского языка [сост. Т. Ф. Ефремова] [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://efremova.slovaronline.com/P/PE/93959-REYTING>
40. Вільна енциклопедія Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
41. Словарь Лопатникова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://slovar-lopatnikov.ru/slovar/r/renking/>
42. Кислюк К. В. Спеціальне документознавство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/18471227/dokumentoznavstvo/spetsialne_dokumentoznavstvo_-_kislyuk_kv
43. Банківський нагляд [Текст]: навч. посіб. – К.: Знання, 2004. – 406 с.
44. Менеджмент, маркетинг и экономика образования [Электронный ресурс]: учеб. пособ.; под ред. А. П. Егоршина. – Н. Новгород: НИМБ, 2001. – 624 с. – Режим доступа: <http://www.vocable.ru/dictionary/930/word/reiting>
45. Berlin Principles on Ranking of Higher Education Institutions [Электронный ресурс] // IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence. – Режим доступа: http://www.ireg-observatory.org/index.php?option=com_content&task=view&id=59&Itemid=60
- upravlinnia iakistiu vyshchoi osvity" [Ranking of higher education institutions - an influential factor in public- public quality control of higher education]. http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/tpdp/2008-3/R_2/08ssoyvo.pdf.
- Tiuryna, N. V. "Sotsyalnye reitynhy po obrazovaniyu: osnovnye podkhody k formirovaniyu y predstavleniyu: materyaly vebynara «Obshchestvennaia otsenka rezultatov obrazovaniya»" [Social ratings on education : basic approaches to the formation and presentation : Materials webinar "Social evaluation of education"]. www.rtc-edu.ru/sites/default/files/files/trainings/vebinars/Tyurina.pptx.
- "Tolkovyy slovar russkogo iazyka" [Dictionary of Russian language]. <http://formaslov.ru/>
- Udod, O. A. "Systemu reitynhovoho otsiniuvannia VNZ vyznano ob'ektyvnoiu i vidkrytoi" [The system recognized university ranking evaluation objective and open]. <http://pedpresa.com.ua/blog/oleksandr-udod-systemu-reitynhovoho-otsiniuvannya-vnz-vyznano-obektyvnoyu-i-vidkrytoy.html>.
- Vilna entsyklopediia Vikipediia. <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
- Zavarykina, L. V., Lopatina, A. S., and Perfileva, O. V. "Sravnitelnyy analiz mezhdunarodnykh metodologiy ranzhirovaniia vysshikh uchebnykh zavedeniy" [Comparative analysis of international methodologies ranking of higher education institutions]. *Vestnik mezhdunarodnykh organizatsiy*, no. 1 (2012): 70-121.
- Zahirniak, M. V., and Serhienko, S. A. "Ranzhuvannia u vyshchii osvity – natsionalnyi dosvid ta perspektyvy rozvytku" [Ranking in Higher Education - National experiences and prospects]. <http://ees.kdu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/04/83.pdf>.
- Zhukhtenko, Yu. A., Bikhovets, N. N., and Shvants, A. V. *Anglo-ukrainskiy ukrainsko-angliyskiy slovar* [English- Ukrainian Ukrainian- English dictionary]. Kyiv: Radianska shkola, 1987.